

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตาม การรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

พิมพ์พิชชา พูลสวัสดิ์¹* และ อำนวย ทองโปร่ง²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
* strongpimpitcha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน ประชากร 277 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของโคเฮนและคณะจำนวน 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น .972 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การรับรู้ของครู การบริหารมีส่วนร่วม โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่

The Participative Administration of School Administrators in Large Primary Schools as Perceived by Teachers, Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1

Pimpitcha Poonsawat^{1*} and Amnuay Thongprong²

¹ Department of Educational Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*strongpimpitcha@gmail.com

Abstract

This research has the following objectives: study and compare the participative administration of school administrators in large primary schools as perceived by teachers, Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 by educational levels and teaching experience, a total of 277 people by using the table to determine the size of the sample of Cohen & others, a total of 168 people. The instrument used in this research was a questionnaire with a reliability of .972. The statistics used in The research was frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way ANOVA. The results showed that 1) The participative administration of school administrators in large primary schools as perceived by teachers, Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 as a whole and as individual aspects at the high level. 2) Teachers with different educational levels and teaching experience. There was no difference in the participative administration of school administrators in large primary schools as perceived by teachers, Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1 as a whole and as individual aspects.

Keywords: Teacher Participative Participative Administration Large Primary Schools

1. บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการบริหารงานของสถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด และเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะเฉพาะ และอาศัยกระบวนการ การบริหาร ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและทุกฝ่ายทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษาและการบริหารโดยใช้ องค์คณะบุคคล (เพ็ญพิศ ผาพองยูน, 2560: 1) ตลอดจนทั้งนำ การบริหารโดยอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาส ให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่างๆ แต่คงไว้ซึ่งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทำนอง ภูเกดพิมพ์ (2551: 17) ที่เสนอการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ได้สนับสนุนให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 นำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้กำหนดไว้ในพันธกิจของ

แผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ประจำปีงบประมาณ 2562 ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริมการพัฒนาการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา และกำหนดจุดเน้นด้านการบริหารจัดการ คือ หน่วยงานทุกระดับบริหารจัดการโดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การสร้างเครือข่าย และรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน หน่วยงาน ทุกระดับส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1, 2562: 5) ในทางปฏิบัติมักพบว่าอำนาจในการตัดสินใจของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ งานในโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเพียงใด ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก เป้าหมายสำคัญสู่การปฏิรูปการศึกษาคือ การดำเนินการอันนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจังและคุ้มค่า มีการปรับระบบ การเรียนการสอน ปรับระบบโครงสร้างบุคลากรและสื่อเทคโนโลยี โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และเน้นเป้าหมายที่ผลงานและความรับผิดชอบต่อ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของครูในการปฏิบัติงานทั้ง 4 งานของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครู หากผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย และตระหนักในความสำคัญของการพัฒนางานอย่างได้คุณภาพ ก็ส่งผลถึงการให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมรับรู้และดำเนินการในการบริหารโรงเรียน เพราะในการตัดสินใจของผู้บริหารแต่ละครั้งต้องมีข้อมูลมาประกอบ การเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและมีความภูมิใจในผลงาน มีความเป็นส่วนหนึ่งของงานนั้นๆ เพราะหากตัดสินใจผิดพลาดอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงานและเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือล้มเหลวของโรงเรียน (กรรณิกา เพชรศรี, 2556: 4)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วนนั้นมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาไทย แต่จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ทวีท ไร่ใหญ่ (2552: 64) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสภาพการมีส่วนร่วมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในปัจจุบันที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในโรงเรียนน้อย ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากระดับคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยคะแนนระดับประเทศในแต่ละรายวิชาอยู่ในระดับที่ต่ำ มีค่าเฉลี่ยระดับประเทศต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 มากกว่า 3 รายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1, 2562: 13) ซึ่งปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้มีผลกระทบต่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ด้วยเช่นเดียวกัน จากผลกระทบที่ได้รับจากปัญหาดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ดูแล ควบคุม กำกับ ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐมนั้น ได้เห็นความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีภารกิจส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ในสังกัดบริหารจัดการโดยให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนตลอดจนบริหารจัดการ และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบข้อมูลความต้องการของทั้งองค์กรภายในและภายนอกโรงเรียนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งยังเป็นการตอบสนองนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครู หรือนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดในการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยนำแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารแบบการมีส่วนร่วม ซึ่งโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977: 7-8 อ้างถึงใน กนกรัตน์ ฟ้าจะดี, 2560: 28-29) กล่าวว่าองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมมี 4 ลักษณะได้แก่ การมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานโดยคณะกรรมการ มีรูปแบบวิธีการเดียวกัน วางแผนการบริหารและปฏิบัติงานร่วมกันสมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจรับผิดชอบผลที่จะเกิดขึ้นในองค์การ

สันติ บุญภิรมย์ (2553: 65) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือ บุคคลภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมกับผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบคณะกรรมการ สำหรับคณะกรรมการที่มาร่วมงานกับผู้บริหารเป็นบุคคลที่ได้รับ การแต่งตั้งอย่างเป็นทางการทั้งที่มีการแต่งตั้งเป็นการถาวรตามวาระ หรืออาจจะแต่งตั้งเป็นการชั่วคราว ตามภาระหน้าที่ คณะกรรมการสามารถช่วยเหลือผู้บริหารได้มาก เนื่องจากคณะกรรมการได้ช่วยกัน กลั่นกรองอย่างรอบคอบในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ ผู้บริหารต้องเป็นนักประชาธิปไตยที่แท้จริง พร้อมทั้งมีไหวพริบในการจับประเด็นของกรรมการแต่ละท่านที่ให้ความเห็น ซึ่งมีคุณค่ายิ่งต่อการวินิจฉัยในเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะต่อการเลือกสรรกรรมการที่มีคุณภาพ และ 2) รูปแบบบุคคล สำหรับการเชิญบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้บริหาร ก็สามารถกระทำได้เป็นลักษณะของผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เนื่องจากผู้บริหารมีภาระมากต้องทำงานรอบด้าน หากได้มีผู้ช่วยเหลือกลั่นกรองงาน ชี้แนะในรายละเอียดหรือเป็นที่ปรึกษาบรรยายสรุปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในความชัดเจนในเรื่องนั้นๆ

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้

มีนักคิดและนักจิตวิทยาที่สนใจศึกษาเรื่องการรับรู้ (Perception) และให้ความหมายไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

เฮลลิ่งเจด สโลคัม และวูดแมน (Hellrigel Slocum & Woodman, 2001: 76-77, อ้างถึงใน รัชดา ทองสุข, 2552: 12) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับบุคคลเป็นกระบวนการที่บุคคลเลือก และจัดระบบของคุณลักษณะของบุคคลอื่น ทำให้ผู้ที่รับรู้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายต่อสิ่งที่ตนเองพบเห็นหรือมีความรู้สึกนึกคิด และ มิลเลอร์ และคณะ (Miller and others, 2002: 2-3, อ้างถึงใน พินิจนารถ ลำตวน, 2552: 12) กล่าวว่า การวัดความจริงในองค์การของการรับรู้ว่า ความจริงในองค์การ สามารถวัดได้ 2 รูปแบบ คือ แบบแรกความจริงที่เป็นรูปธรรม วัดโดยอาศัยข้อมูลที่เป็นหลักฐาน เช่น การลงทะเบียน ภาระทางการสอน เป็นต้น ส่วนแบบที่สอง ความจริงในองค์การ ที่ไม่สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานจากการรับรู้

แอสแซล (Assael, 1998: 218 อ้างถึงใน บุญธรรม ไวยมิตร, 2553: 55-56) กล่าวถึง กระบวนการรับรู้ขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งเร้าและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อรับรู้สิ่งเร้าของผู้บริโภค ขึ้นตอนต่าง ๆ ของการรับรู้ประกอบด้วย 3 ขึ้นตอน คือ 1) การเลือกการรับรู้ (Perceptual selection) เมื่อผู้บริโภคเปิดรับต่อสิ่งเร้าทางการตลาดและตั้งใจรับต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบแล้ว ผู้บริโภคจะเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่ตรงกับความต้องการและทัศนคติของตนเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ผู้ซื้อรถยนต์จะเลือกสนใจที่โฆษณารถยนต์และผู้บริโภคที่เกี่ยวกับแฟชั่น ก็จะทำให้ความสนใจที่เลือกดูโฆษณาเกี่ยวกับเสื้อผ้าเป็นต้น ในแต่ละกรณีผู้บริโภคจะเลือกเปิดรับต่อสิ่งเร้า โดยอาศัยพื้นฐานทางจิตวิทยาของตนเองเป็นหลักและด้วยเหตุที่สิ่งเร้าทางการตลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งการโฆษณาซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ 2) การจัดองค์ประกอบการรับรู้ (Perceptual organization) การจัดองค์ประกอบการรับรู้ หมายถึง การที่ผู้บริโภคจัดข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันให้เป็นระเบียบ เพื่อให้มีความหมายที่เข้าใจได้มากขึ้น และเพื่อให้สามารถแสดงพฤติกรรมตอบสนองได้ถูกต้อง หลักพื้นฐานของการจัดองค์ประกอบการรับรู้ คือ การรวมกลุ่ม ซึ่งหมายความว่า ผู้บริโภครับรู้สิ่งเร้าในลักษณะเป็นภาพรวม ไม่ได้มองสิ่งเร้าแต่ละส่วนที่แยกกัน การมองเป็นภาพรวมจะช่วยให้การประมวลข้อมูลเพื่อให้เข้าใจความหมายได้ง่ายเข้า และ 3) การแปลความหมายการรับรู้ (Perceptual interpretation) การแปลความหมาย หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริโภคทำความเข้าใจสิ่งเร้าที่รับเข้ามาคืออะไรในการแปลความหมายนั้นผู้บริโภคจะอาศัยข้อมูลความรู้และประสบการณ์ที่เก็บสะสมไว้ในอดีตที่เกี่ยวข้องในหน่วยเก็บความทรงจำมาใช้เพื่อแปลความหมายออกว่าสิ่งที่รับรู้เข้ามานั้นควรเป็นอะไรความโน้มเอียง หรือความมีอคติ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 จำนวน 277 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัว เขต 1 โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของโคเฮนและคณะ (Cohen &

others, 2011: 147) ได้ตัวอย่างจำนวน 168 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง จากนั้นสุ่มอย่างง่าย

4.3. เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) มีค่า .52 - .88 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .972 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ แบบสอบถามมีจำนวน 32 ข้อ ใน 4 ด้าน ดังนี้ การตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสืออนุญาตและแบบสอบถาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.4.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD)

4.5.2 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ส่วนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way analysis of variance) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีของ (Scheffe's method)

5. ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	SD	ระดับการรับรู้
1. การตัดสินใจ	3.94	0.87	มาก
2. การดำเนินการ	4.01	0.72	มาก
3. การรับผลประโยชน์	3.89	0.82	มาก
4. การประเมินผล	4.20	0.67	มาก
โดยรวม	4.01	0.65	มาก

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 มีระดับการรับรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ การประเมินผล ($\bar{X} = 4.20$) การดำเนินการ ($\bar{X} = 4.01$) การตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.94$) และการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.89$) ตามลำดับ

ตาราง 2 การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. การตัดสินใจ	3.85	0.88	4.10	0.82	1.799	0.074
2. การดำเนินการ	3.98	0.76	4.06	0.65	0.680	0.497
3. การรับผลประโยชน์	3.90	0.78	3.86	0.89	0.271	0.787
4. การประเมินผล	4.19	0.68	4.22	0.64	0.268	0.789
โดยรวม	3.98	0.66	4.06	0.62	0.773	0.441

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ประสบการณ์การสอน						F	p
	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. การตัดสินใจ	3.73	0.83	3.95	0.95	4.08	0.75	2.165	0.118
2. การดำเนินการ	3.99	0.67	3.96	0.80	4.06	0.65	0.336	0.715
3. การรับผลประโยชน์	3.80	0.74	3.90	0.85	3.92	0.84	0.296	0.744
4. การประเมินผล	4.21	0.59	4.27	0.69	4.08	0.68	1.272	0.283
โดยรวม	3.93	0.56	4.02	0.69	4.04	0.65	0.368	0.693

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

6.2 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6.3 ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ตามการรับรู้ของครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมครูมีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้บริหาร มีบทบาทในการดูแล กำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ในทุก ๆ ด้านของโรงเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลกำกับติดตามประเมินผลไปด้วยพร้อม ๆ กัน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานในการร่วมคิดร่วมทำ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาเสมอ เพื่อต้องการให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาให้ครูเกิดความรู้สึกในการร่วมรับผิดชอบ ร่วมประเมิน ร่วม วางแผน ร่วมรับทราบการดำเนินการซึ่งจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานทุกด้านของผู้บริหาร จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังที่ ดาบชัย ช่วงทิพย์ (2555: 15) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในการใช้รูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันตัดสินใจ กำหนดนโยบายและกิจกรรมการบริหารงานโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมเข้าไปพิจารณาผลกระทบของนโยบายเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงนโยบายใหม่ในครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาเชระ มะร็งศรี (2558: 85-89) วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

7.2 ผลการเปรียบเทียบครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของครูที่มีระดับการศึกษาทุกระดับไม่แตกต่างกัน ได้เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้านอย่างเสมอภาค และเข้ามามีบทบาทในการดูแล กำกับติดตาม ช่วยเหลือการทำงานของบุคลากรทุกระดับการศึกษาอย่างเสมอภาคและต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กนวรรณ บุราณสาร (2560: 18) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดกิจกรรมในการพัฒนาโดยร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหาร่วมพัฒนา ร่วมประเมิน ร่วมชื่นชม สนับสนุน ส่งเสริมและร่วมปรับปรุงพัฒนาแก้ไขในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาเชระ มะร็งศรี (2558: 75-79) วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

7.3 ผลการเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีการรับรู้ต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมอบหมายงานของผู้บริหารให้ความสำคัญต่อครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเสมอภาคในการบริหารงานและให้โอกาสกับทุกคนร่วมกันพัฒนาโรงเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพเพื่อร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของการบริหารโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับ จันทรานี สงวนนาม (2553: 17) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็น การที่บุคคลได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทิน ปวนเปี้ย (2556: 85-89) วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 40 ปี และผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

8.1.1 ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดสรรตำแหน่งหน้าที่

การปฏิบัติงานบุคลากร มีส่วนร่วมในการจัดระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กร และมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการจ่ายงบประมาณในการบริหารโรงเรียน

8.1.2 ด้านการดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังของบุคลากร มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการอนุมัติเบิกจ่ายและตรวจสอบใช้เงินงบประมาณ และมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและชี้แจงการใช้งบประมาณของสถานศึกษา

8.1.3 ด้านการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะหรือกำหนดค่าตอบแทนสวัสดิการที่ชัดเจนและเป็นธรรม มีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินการใช้จ่ายเงินวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของปีการศึกษา และมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนแก้ปัญหาพัฒนาการบริหารงานวิชาการ

8.1.4 ด้านการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอและจัดทำคู่มือสำหรับแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินผลกำกับติดตามการใช้งบประมาณจัดการศึกษาในด้านต่างๆ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้งบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ในระดับอื่น เช่น ระดับปฐมวัย และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

8.2.2 ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านวิชาการของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

8.2.3 ควรมีการศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

9. เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม
- กนกวรรณ บุราณสาร. (2560). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- กรรณิกา เพชรศรี. (2556). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- จันทร์านี สวงนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ดาบชัย ช่วงทิพย์. (2555). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาที่ 16 อำเภอกุดบาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน. ค้นเมื่อ 12 มกราคม 2553 จาก <http://www.gotoknow.org>.
- บุญธรรม ไวยมิตร. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พินิจนารถ ลำตวน. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เพ็ญพิศ ผาพองย. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยสันตพล อุตรธานี